

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. ΠΕΛ. II. 17/1970

Α.
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
Δεκέμβριος 1968 Μάρτιος 1970.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) *ΠΑΛΑΙΟΔΟΡΙΟΝ*..
(παλαιότερον ὄνομα : .....), Ἐπαρχίας *ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΟΣ*
Νομοῦ *ΛΑΚΟΝΙΑΣ*.....

2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Βερβίης*
... *Ἀπόστολος*..... ἐπάγγελμα *Διδάσκαλος*.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Παραπομπήριον - Λαυρελίον*
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... *1*.....

3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Μουταζῆς* *Ἡλίας* *πατρ. Γεωργ.*

.....
ἡλικία... *73*..... γραμματικαὶ γνώσεις *Ἀπὸρ. Δημοτικῆς*
..... τόπος καταγωγῆς *Παραπομπήριον*

β) *Ἐπαρχία Διφ. Μουταζῆ ἐπὶ τοῦ πατρ. Παραπομπήριον*
ἀφ' ἧς ἐκλήθη

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ; *καὶ αὐτὴ μὲν καὶ δὲ περιοχαὶ θ-*
βαι ὄρεναι. ὄρεναι δὲ τρεῖς διὰ σποράν ἐν τῷ χωρ.
Δίφνης.
Ἐπὶ τῇ αὐτῇ χωριστὰ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα ; *Ἐνηλλάσσοντο διὰ δύο ἔτη*.....

2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. *Εἰς γαιο-*
κτήμονας ἐν τῷ χωρ. καὶ εἰς Μονὴν Ζερμυριτσῆς...

3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; *Μὴ γινώσκω*.....

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; .....

Συγχρόνως. εἰς ἀμφοτέρας. ....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι), ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; .....

Ὀχι. ἀσχολοῦνται. ....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὅρους ; ὡς άτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; .....

Μέ. ὁλοκληρῶν. ὑπὸ οἰκογένειαν. ....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημα-κατόροι κλπ.) .....

Σέμπροι. Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ τῶν θέσις ; ...
Παρέμεινον. μέ. ὑπὸ τοῦ ἀντιπρέτη. ....

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα ;) .....

Ἐπαμείνων εἰς εἶδος. ....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

Ὀχι. ἡμερομισθίου. ....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; .....

Ὀχι. ....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; .....

Παρέμεινον. εἰς τὸ χωριὸν των. ....

Ὀχι. μετὰ τὸν καιρὸν. εἰς ἡνωμ. περιοχάς. ....

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρ-αματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; .....

Ὀχι. ....

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...

..... *Μὲ ζωϊκὴν κόπρον καὶ ἀνὴρ ἐ-
φαλάσσει...* .....

- 2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; .. *ἀπὸ τοῦ 1925...* .....

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; .. *τὸ σιδηροῦν ἄροτρον ἀπὸ τοῦ 1940. γεωργ. μηχαναὶ εἰς χρῆσιν ἀπὸ τοῦ 1940...*

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; .. *ἀπὸ τοῦ ἀγρίου τοῦ γεωργ. ἀγρίου...*

Εἰς τὰ πεδινὰ μονόφτερον. ἢ γεωργ. μηχαναὶ εἰς τὰ πεδινὰ καὶ ἐν τοῖς ἀντιτοίχοις...

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρου μετὰ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9..... *Βλ. ἐν ὀπίσθῳ.*

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) .. *ἀπὸ τοῦ 1960...* .....

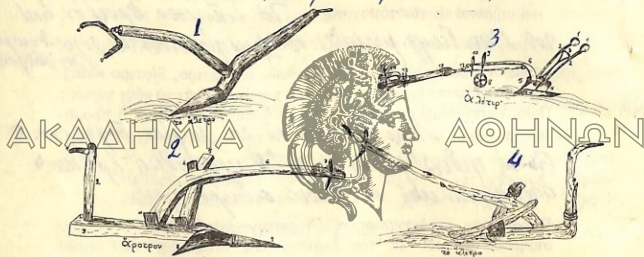
- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ ..... *1) " 1965...* .....

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν). *Δὴν. ὑπεύθυνος.*

5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ ..... *Ἀριά. 200. 1960.*

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .. *Ο. Μανδύ. 1960. μήκος. 200, ..*
ἢ. 20. εὐκέρβεια. με. 200.

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ; *ἦτο θύμισι πρὸ τοῦ νη' αἰῶν. 4.*

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11. ....
2.	7.	12. ....
3.	8.	13. ....
4.	9.	14. ....
5.	10.	15. ....

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιδῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

Ἐργεῖται μὲν αὐτὸ καὶ ἔστι δι' αὐτὸ καὶ εἶδος τῶν
χωραφιδῶν.....

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;.....

6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατεσκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου;.....

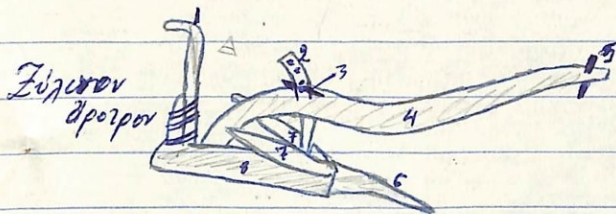

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαί κλπ.).....

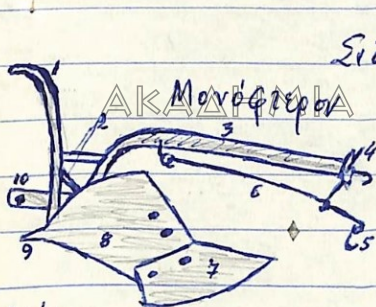
Σκεπάρνι, ἀρίδα, πριόνι, ξυλοφαί καὶ ἀρνάρι
δουροῦν. ἔλαιμα διὰ πᾶν καὶ ἔλαιμα διὰ πᾶν.
Σχῆμα.....

Τύποι ἔργων:

- 1) Ἀλετρόχειρο
- 2) Ἐπάθῃ
- 3) Σπύριγμα πιάδης
- 4) Σταθόρι
- 5) Κλειδί
- 6) ὄνι
- 7) Φτέρσ.
- 8) Ἀλετροπόδα.

Σιδυρά ἔργων

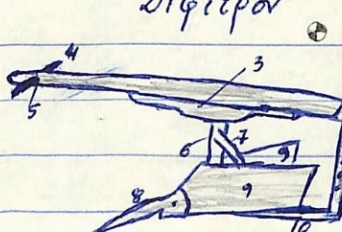
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 1) Χέρι.
- 2) Βάσις.
- 3) Σταθόρι
- 4) Ἐταυρός.
- 5) Γαίχως.
- 6) Τραβηχτό.
- 7) ὄνι.
- 8) Φτέρσ.
- 9) χερσὶ
- 10) Ἀλετροπόδα

Δίφτερον

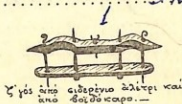
- 1) χερσὶ
- 2) Ἀλετρόχειρο
- 3) Σταθόρι
- 4) Κλειδί
- 5) Κηιδρόφτερον
- 6) Ἐπάθῃ
- 7) Σπύριγμα.
- 8) ὄνι
- 9) Φτέρσ.
- 10) Ἀλετροπόδα

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐκρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) ; βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. . . . . *Ἀγελάδες.* . . . . .

β) Ἐκρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; . . . . . *καὶ δύο καὶ ἓν.* . . . . .

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; . . . . . *Ἀναγκαῖος.* . . . . .

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λαυριά, λοῦρα, ζευῦλες, πιζεύλια κλπ.) . . . . . *Μορφή παλαιότερου ζυγοῦ. ὡς. δ. α. α. ἀρ. 2.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ . . . . . *σημερινῶν* . . . . . ΑΘΗΝΩΝ

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερώς τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. . . . . *U* . . . . .

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινοῦ, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). . . . . *Κριμύρι.* . . . . .

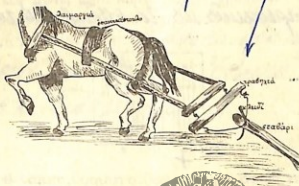
12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; *Ἀπὸ πρ. 1960.* . . . . .

Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; . . . . . *→* . . . . .

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

Opold. als Bruchteil d. Karw-
zips eintr.

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποιος ὤργωνε παλαιότερον (ἢ σημερινόν): 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος), 2) γυναίκα, 3) ὑπαρτίας. Σημειώσατε ποία ἢ συνθήκη εἰς τὸν τόπον σας, ἡνότερ καὶ ἐργάζοντο οἱ γυναῖκες,.....

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἡ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) *Το κεφάλαιον τοῦ ζεύγους προεξέχεται διὰ τοῦ κερταίου. ὁ ἄροτρος ἐδένει τὰ βραχύνια ἀπὸ τῶν κερταίων τῶν βοδιῶν. ἕως τὸ ἀνατρέφουσιν.*
2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον. *Ὡς αὐτὸ.*

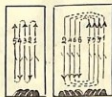
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργανο· μὲ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).
 ..... *Μὲ ξύκινα ἔλ. ὁποῖα προσαρτῶνται εἰς τὰ κέρατα τῶν βοδιῶν.* .....

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὄργωνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακάς (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

..... Ὡς τὸ σχεδιάγραμμα α... με αὐλακί-
αυτές... κατ'εὐθείαν γραμμὴν... αὐτὴν.....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

... περιφερειακῶς ὡς τὸ σχεδ. β... με αὐλακί-
αυτές.....

7

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὲς ἢ σπορίες, ντάμιες, σιασιές, μεσοδράδες κ.λ.π.); ..... Εἰς λωρίδας.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); με αὐλακιάν; Με αὐλακίαν.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον; ... Μέχρι τοῦ 1910... εἰς τὴν γενναίαν καὶ ἐξῆς ὅπου δὲν ἦτο δυνατόν ἢ μαζιέρημα... εἰς τὸν ὄργον.....

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεις) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. ....

..... Καθέτως καὶ πλαγίως.....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων. .... *Γενικῶς εἰς ἔργα*.....

γ) Ἀροτρίασεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. *Ἐγίνοντο δύο ὀργώματα τὸν Φεβρουάριον καὶ Ἀπρίλιον. Ἐξήμερο τὸ α' ἔργον καὶ τὸ β' διβόλισμα*.....

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Διὰ τὸ φυτεῦμα κηπευτικῶν ἐγίνοντο μόνον δύο ὀργώματα. τὸ α' ἔξήμερο βεσχύριμα, τὸ β' διβόλισμα.....

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νά ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ-νάπανσιν, διὰ νά σπαρθῇ κατόπιν σιτὰρι ἢ ἄλλο δημητριακόν. *Ἐπὶ 1 ἔτος*.....

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; ... *Διὰ τῆς δύο*.....

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; ... *Ἡ σπορὰ ἐγίνετο καὶ χέρις διὰ τὸν χειμῶνα μόνον*.....

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλειψοειδῇ σιδηρᾷ ράβδῳ, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; .....

..... *Διὰ τῶν βουκέντρων ἢ τῶν ἡνιοπίνων*
ζυγίων......

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); ... *Ἐγίνετο ἰσοπέδωσις διὰ τῶν*

ἡνιῶν......

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ πού δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

..... *Λέγονται ὡς ἐκ αὐτῆς τοῦ καὶ ὑποκαί*
 ..... *ὡς καὶ ὑποκαί.* .....

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγᾶν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν

..... *Στοματωτοὶ καὶ ἡ ἐργασία τῶν στοματω-*
 ..... *τωτικῶν.* .....

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἴδους. ....

..... *Εὐκαλλιέργητα ὡς ἐργασίαι καὶ σποράς.* .....

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. ....

..... *Ὁρα γαλακτῆς καὶ ἐν αὐτῇ.* .....

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων· ἐσπέρνουντο ἢ ἐφύτευοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως. ....

..... *Εἰς πρασιές ἀνοίγοντο γονιὰ καὶ ἐφύτευοντο.* .....

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

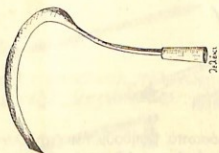
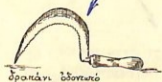
α. Ἐργαλεῖα θερίσμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον θερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) .....

Με ὀδοντωτὸ δρεπάνι
ὡς πρὸς ἔργον.

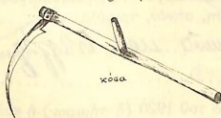

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε. ....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). *Με ὀδοντωτῶν πριονιῶν.*

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτὴ; (Σχεδιάσατε αὐτήν). *Ὄδοντωτῶν.*

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; *Ξιφίον.*

Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς ἐλέγετο δρεπάνι.

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) ... *Ἡ βρομική...*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) ... *ὄχι.*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. ... *Εἰς ὕψος 10-15 ἐκατοστῶν ἀπὸ τοῦ ἐδάφους.*

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). ... *Μαλακίαι.*

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χερίδες, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; ... *Οἱ ἴδιοι εἰς θεριστὰς παρακείμενον ἀπέναντον τὰ χερόβολα καὶ τὰ ἔδρανα εἰς θερίσματα.*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερίδες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα ; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) ...

Δύο-δύο μαζί καὶ ἀποτίθενται μὲ ὄριμα ὅπου οἱ σταχυῶν ἦσαν μακρῆς ἐποπεταίνονται καὶ ἀπὸ τὴν κατεύθυνσιν καὶ τοῖς μικροῖς σταυρωτά.

5) Πῶς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. ....

..... *ἡμαρτίαι.* .....

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὁποῖοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ; .....

..... *καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Ἐπαγγελματίαι*
θερισταί δι' ἐκείνην. .....

- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκαπὴν (ξακαπῆς). Ποία ἦτο ἡ αἰοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν) .....

..... *Ὁ δέριμος ἐγγύς δι' ἀζημιωσιδικίας.*
.....
.....

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; ... *οὐκ.* .....

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; . . . . .

Η ἑστὸς τοῦ δερμεοῦ ἐγίνετο παρὰ "μην
ἐκέρων," ὅτοι. Δευτέρα ἡ Τετάρτη Πράσινοι.

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἡ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ
τραγούδια; Καταγράψατε αὐτά. *Τραγούδια τῶν γενοῦ. ἔς "ὡν
ἐκείνης κελύ. τῶν ἰσθμ., κερὰν τοῦ γα. φων. τωμένη, ἐξ πε-
ριβόρ. ἑξ' ἀμυν., ἡ. Βαχ. ἐκεί. δι. γ. π. ....
..... ὑψηλὰ. τὰ πύλ. ἡμεῖς. ....*

- 6) Πού τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθήριστοι; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθα, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερώς όπου υπάρχει σχετικόν ἢ ἄλλο τι
ἐπιπλέον.

...Κωνσταντὸς ἀφ' ἑκτοντος ἔχρησεν σταθμῶν ἐν τῷ
ἀγρον τοῦ πατρὸς, "διὰ τὸ μαζο",...

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχυῶν.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμόν; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον; ... *Κον. στ. ἀρχῆς.*

θεαν. τιμω, υπ. βλα. ημεραν. 'Εδν. "α. χρω-
 ρουπαρουεαν, δν. τοις διφρα. Τοις. εφ-
 ρον. "δν. να μηναν, ης. ναη. εμμεραν.

ΓΙΝΗΚΑΝ ΤΑ ΓΕΝΗΜΑΤΑ

Γινῆκαν τὰ γενήματα
καὶ βγήκαμε στὸν δρόμο.

Παναγία δὲν βέβαια.

Παίρνω τὰ δρεπανόμυα μου
καὶ πᾶω νὰ δερῶς.

Δυὸ μεγάλα μάτια νὰ γυρῶ.

Περνῶ στὸν ὅρο τὸν ἴδιον
καὶ δὲν μπορῶ νὰ εἶδε ἕνα

νὰ ποῦ νὰ εὐχαρισῶ...

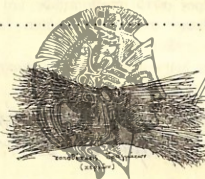

- 2) Πώς γίνεται τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Τὸ δεμάτιασμα γίνεται ἀπὸ τοὺς ἰδίους τοὺς δουλοῦς εἰς μικρὰ χωρία. Τὰ ἔδεναν μὲ ἑλκούς. Στάχους. Ἀπ' αὐτῶν τὰ μεταφέρουν αἱ γυναῖκες - ἐξέρχεται μετὰ φορμικῶν μετὰ αὐτῶν εἰς τὰ ἀγῶνια.

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

Ὅταν ἔλθουν εἰς τὸν ἀγρὸν οἱ δουλοῦς μεταφέρουν τὰ στάχους εἰς τὰ ἀγῶνια, καὶ αὐτοὶ ἐκχυμύτουν. « Δεμονιὰς », εὐρατὴς μετὰ τοὺς στάχους ἡ πρόσ. τὰ μέσα, « δὴν. καὶ μὲν. γὰρ ποῖται. ἀπὸ τὰ πτωχὰ ὡς γὰρ α.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; Ἐντυπώσεων τῶν 1900.

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

... Ἀπὸ... εἰς... 10 μ. Ἀφροδισίου... ἔρ' ὅσον
ἡ μαρτὶς... εἶναι μαρτὶς... ὕψους δὲ μαρ-
τῆος... μαρτὶς... 15 μ. ἔρ' ὅσον... ἔρ' ὅσον.

- 2) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ εξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν... *Μὲ σκαπάνην καὶ ἄρ.*

Φωτογραφία. *Σελ. 145. (Σίγρεφον)*.....

Σκανδιναβία:

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Έσυνθήκετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα με ἐπὶ χόρτα (π.χ. σανὸν, τριφύλλι, βίκον); Ἐσυναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φιλάσις αὐτοῦ. ....

Μόλις. Η καρδιά του έμεινε διεκδικητική

[illegible]

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σαρὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). *Τὸν μάλλον μὲ δρέπανον μὲ ὀδοντω-*
τὴν κοίτην.
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐκρησιμο-
ποιοῦντο ; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) Ἐμφανίετο διὰ τοῦ ἐναποδιδώμενος εἰς τοὺς ἀφροὺς εἰς "πρασινωτὸν μέρος". Ἐμφάνιστο, ἐν τῷ μέλει ἐξήρτο. ἔπαυσε, μέ. διακρίνεται. Ἐδένειτο, παρὸς μέ. ἀφαιρέσει ἐπὶ τῶν ἢ ἐκείνης (ἐπαρκοδιδόμενα).

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. Αὐτὸν γὰρ νῆτο. ὑπὸ τῶν μηχανῶν καὶ ἀρχήγον δι' ἀφροὺς συνελκνύοντο. εἰς. τὸ ἀλώνι, τοιοδοτικῶς καὶ δεματίζοντο. ὑπομῶς (ὡς μηχανῶς) μέ. τοῖς ἐπὶ τῶν πρὸς τὸ μέγιστον τοῦ ὑψους. διὰ τὰς μὲν ἀρχήγοντας εἰς περίπλοκον βροχίας.

2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινες τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρὸν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως.

θεμωνοστάσι. ὑποδείκνυται, ὡς μηχανῶς, εἰς παραπάνω, ἐμφανίζονται ἐπὶ τῶν μαρτυρῶν ἐκείνης, διὰ τὰ προφορικὰς εἰς περίπλοκον βροχίας.

3) Ὑπῆρχεν ἀνεκᾶθεν, εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὅχι εἰς τὸ ἀλώνι; Ἦράν. τοῦ. 1900. ....

... ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ ἄχυρα ἐγένετο μόνον εἰς τὸ ἀλώνι. διὰ μακρὰς ἀποστάσεως εἰς τὸ ἐπὶ μέ. "μοσάνιεμα", αὐτοῦ, ...

4) Ποῦ κατασκευάζεται (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; ὡς ἐστὶ τὸ πρῶτον. ἔξω τοῦ χωρίου.

εἰς τὴν μακρὰ ἐμφάνιστο. διὰ τὰς "ἐκείνης" εἰς ἀφροὺς, ...

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
 ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
 σίς του, δηλ. με ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .. *Ἡ δ. περίε-*
κότῃρα ἀνήκει εἰς πολλές οἰκογενείας μαζί (συγχρονικά).
Σεῖρα προτεραιότητος εἶχε ἑκάστη δόχοτος κρύβος
ἔσθρεν τὴν δερματὶν τοῦ εἰς τὸ ἄλωνα τοποθετήσαντος
ἑνα δερματὶν εἰς τὸ κέντρον τοῦ ἄλωνι.
- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; .....

Ἀπὸ τῆς 15ης Ιανουαρίου εἰς 15ην Αὐγούστου...

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
 λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
 ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
 διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

- 1) *Χωματάλωνο, κατασκευαστὸν τὸ ἀλὼνι καλῶς καὶ θορεῖτο*
με τὸν πῶν "δονιὰς καὶ ἄλλων διὰ τὸ μὴ ἐρχομαί εἰς
τὴν ἐπιφάνειαν μικρὰ ζώοντα καὶ ἀναμνηστικὴ με
τὸν μίαν (2) π.χ. πετράλωνο με πέτρες πλάκες "εἰκας"
με ἐκδοχὴν ἢ μὴ μὴ τὸν ἀλὼν εἶναι τὴν ἐπιφάνειαν
 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλὼν ἐκάστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ ἀλ-
 ὶωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνο· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ *νοῦ.*
 ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
 χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
 καὶ ἀχύρων) ... *Ἡ δ. χωματάλωνο... εἶ? ἐπαλειψίς*
τοῦ δαπέδου... διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ
νέου...

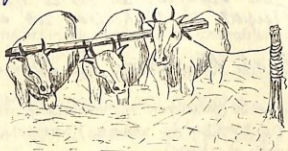
- 9) Ἡ ὡς ἂνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
 σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; ... *Ἡ δ. ....*

..... Ἀναρξίς τῶν μαυριῶν ἐνδομυῶν...

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλὼνι τῶν δερματιῶν, ὅπου
 ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλ-
 ὶωνο.

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἷονδήποτε ἄλλον.
*Ἐποποδετοῦντο κυμαίνοντες περὶ τοῦ δένδρου εἰς δὲ
 ἑκάστην ὅταν τὸ δένδρον τοῦ ἀγροῦ. Ἐκείνους
 τὰ «δένδρα», τὴν δένδρων διὰ δὲ μὴ μπερδεύω-
 ναι, τὰ ζῶα.*.....

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
 ῖσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

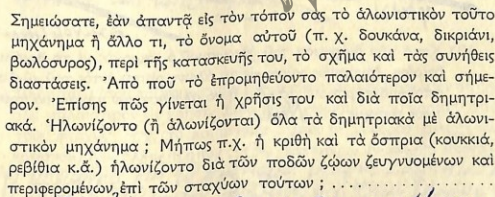
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
 νισμοῦ ξύλινος στῦλος, ὕψους δυο μέτρων (καλούμενος σπηγερός,
 στρούλουργας, δουκάκη, βουκάκη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ οὗ οἱ ἐξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τὰ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχονται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

*Διὰ τὴν καταπατήσεως ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν
 μέχρι τοῦ 1925 καὶ ἵππων ἐξ τὸ ἐξῆς), ἐξαρτῶνται διὰ
 σχοινίου ἀπὸ τοῦ «σπηγεροῦ», ὡς δεικνύει ἡ ἀνωτέρω
 εἰκὼν.*.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλώνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
 στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλιές,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἀλωνισμοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλιές περὶ τὸν
 λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

γ) Πού ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμού διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὺς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχυῶν διὰ τὸν ἀλωνισμόν των. *Δὲν ἔγινετο ἀφηνιέμενος δι' αὐτὰ τὰ ζῷα.*

— 21 —

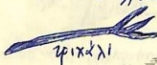
- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; .....

Ἀπὸ 7 π.μ. θυν πρωΐνῃν... καὶ ῥίγει σφί. 7 π.μ.
... 8 π.μ.μ. ....

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): ..... Ἔως τοῦ 1950.

1) τὸ δουκράνι - τριφύδι μὲ γὰρ. ὀδόντος εἰς τὸ
ἐν ἄκρον του. διὰ τὸ χερίσμα τῶν κομμένων στάχων.

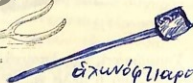
2) τὸ ἀλωνόβερρον, ζώσαν πῶον μὲ μακρὰν
παλὴν, διὰ τὸ χερίσμα τοῦ μακροῦ ἐν τῶν γριανῶ
πέντων στάχων.

τριχάλι

δουκράνι ἢ διχάλι

ἀλωνόβερρον

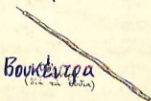
- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχους ; ... Ναι.

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ' ἐκέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). .....

1) διὰ τὰ βάδια βουκέντρα μῆκους... 1,5 μέτρ. ....

2) .. τὸς ἰσηγοὺς "μαμουτσί", μῆκους... 1 μέτρ. καὶ με-
τὰ τὸς δευτερεύοντος γε-
ρίδος 1,5 μέτρ.

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἑνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἑνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν. *Τὸ πρῶτον ἀπλωμα καὶ γεννιῶς ἔχει αἱ στρώσεις. λέγονται „λεῖωματα“, καὶ ἡμέραν ἀγωνίζονται τοῦ μίαν στρώσεως.*

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἀχυρά ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

Λεῖωματα.

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωναραῖοι καὶ ἀγωνιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βοδινὰ ἢ ἀλογα καὶ ἀνελαμβάνον τον ἀλωνισμόν.

οἱ ἴδιοι εἰς χειμερῶν παρορμητικὰ καὶ αὐτοὶ διὰ τὴν ἐργασίαν τῶν τῶν (σπαρσένων) ἀλωναραῖοι.

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Ὁ κόπανος διὰ τὸ ἀκρόνισμα μικρὰς ποσότητες σπέρματος ἐπὶ τὸ ἐπίγειον δι' ἐξιστάμενον ἀνάγκη π.χ. ὅταν ἐπρόκειτο νὰ χωρῶσιν αἱ ἐνὶ ἀκρόνισμα. ἔχον δὲ εἶχαν ἀκρόνισμα.

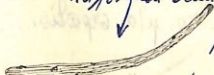
- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

Ὁ κόπανος, κατασκευασμένος ἀπὸ διάφορον ξύλον, μήκους 40. ἐκατ. πλάτος 2.0 ἐκατ. — — — — — κόπανος.

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου· (π.χ. φακῆς, ρεβιθίων κλπ.)... *Εἰς τὴν αὐλήν δι' ἑξ. τὰ δημητριακὰ καὶ διὰ τὴν ἀρεθραίων διὰ τὸν ῥοτὸν πόνου καὶ διακρίνου.*

κοπάνος ἐντρογγυλός

ξύλο καμπυλωτό διὰ τὸ κοπάνεμα μικροῦ ἀντὶ δημητριακῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν;... *ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας... διὰ τὸ κοπάνισμα... μέγα μὲν ποσότητων ἐβοηθῶσαν πολλοὶ μαζὶ ἀμειβοί...*

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

και εις την άχυροποίησιν τών σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερώς τόν τρόπον τούτον χωρισμού του καρπού από τους στάχυν, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ή φωτογραφίας)

Διά τ. κοπά-
νισμα (μέ τ. σπείραν. αποθήκων. μόνον. εν. τήν. εξαμηνίαν του
καρπού). τ. σπείραν. ένα. τ. σπείραν. τ. σπείραν. τ. σπείραν. τ. σπείραν.
καί. επ. τ. σπείραν. τ. σπείραν. τ. σπείραν. τ. σπείραν. τ. σπείραν.
Κίστε. χερσέω. τ. σπείραν. τ. σπείραν. τ. σπείραν. τ. σπείραν. τ. σπείραν.

- 22) Κατά τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναι, ποῖα ;

Κατά τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;
Ναι. : Διά τ. κοπά-
νισμα τ. σπείραν. τ. σπείραν. τ. σπείραν. τ. σπείραν. τ. σπείραν.
τ. σπείραν. τ. σπείραν. τ. σπείραν. τ. σπείραν. τ. σπείραν.

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

Από τ. 1955. ε.
Αλωνιστική μηχανή.
β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα· πῶς λέγεται τούτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι), καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.
Λειῶμα. τ. σπείραν. τ. σπείραν. τ. σπείραν. τ. σπείραν. τ. σπείραν.
τ. σπείραν. τ. σπείραν. τ. σπείραν. τ. σπείραν. τ. σπείραν.

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίστη τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν; καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο...

*Ο. κυρτός. ἔχει
σχῆμα ἑπιμνησ. Ἐπ' αὐτοῦ. πρὸ τοῦ λιχνίσματος. ἔ-
ριπτον. τεμάχια. ἄρτον. ἑκαμίαν. τὸ κυρτεῖον τοῦ θαν-
ροῦ. καὶ. μήχονα. πορμαρηναν.*

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα; (Πῶς λέγεται τοῦτο: φτυάρι, θρινάκι; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....)

Μέ. τὸ. διμυρηνι-τριχάρι.

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει): ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἁμοιβῇ;

*Οἱ ἴδιοι. οἱ χειροί. (ἄνδρες. καὶ γυ-
ναῖκες).*

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται: κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ;

*Κόντυρα καὶ κόμπια. Ὁ καρπὸς μαρπὸς ἀπ' αὐτὰ
ἀμυρίζεται. μέ. τὸ. δρυμόνι. καὶ ἐλάχιον. μέ. κύν. βυσσάρα.
Δεύτερον. ἀλώνισμα. δὲν ἐγένετο.*

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξὶς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο .....

6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

*Σαρώνεται
 ὁ καρπὸς. τοποθετεῖται ἐν διμυρίνῳ ἔρδιον (τοῦ μετ' αὐτοῦ ὡς γα-
 λῆς καὶ ὡς ἐνὸς ὑποδήματος). Ἐπὶ τοῦ τριχαλοῦ τοποθετεῖται
 ὁ κάρπας τοῦ δριμονίου τοῦ ὁποῖον κινεῖται ἐμπρὸς-πίσω.
 Ἀπὸ τῆς πρῆρας τοῦ δριμονίου πηστυ εἰσέρχεται μόνον δὲ ἐπαυ-
 τοῦ τα ἄχνητα μετέπειτα (ὡς κατωτέρω ἐκείν).*

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνόμενων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρῶθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκή-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

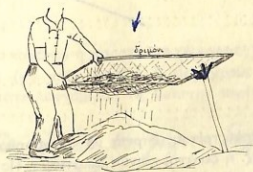
ΑΘΗΝΩΝ

κοσκίνο παλαιο δριμονίου

κόμπος ἢ ἀριλόγος

δριμόνι

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

Η. Διαφορὰ τοῦ κομποῦ ἀπὸ τῆς ὑπόθεσης.
ἐγένετο μόνον μετὰ τὸ θρῆναι .....

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ. *Ἐκκαμαμένον ὁ κομποὺς*

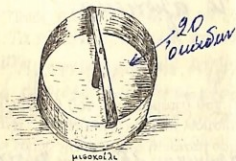
*βασπεύεται μετὰ τὸ φτυάρι. Μετὰ τὸ ἄχυρον τοῦ ἀλυνό-
φτυαροῦ, χαράσσεται σταυρός καὶ ἐπὶ τὸ μῆκος καὶ
πλάτος τοῦ σωροῦ. Τοποθετεῖται τὸ φτυάρι ἐν τῷ μέσῳ
τοῦ σωροῦ καὶ ὁ γεωργὸς προσεισέρχεται ἀσπάζωνται
τὸν σωρόν, ῥίπτει ἐλῖχον σπόρον ἐν τῷ φτυάρι καὶ χέει «κα-
τορθώγιον».*

- 8) Ἀλλὰ ἔτι μὰ προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνθήκη. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας). *Εμπειρία. ὁ καρπὸς*
παρουσία δωματίου καὶ ἀγροφυλάκιος διὰ τὴν μακροχρόνιαν
δικαίωμα τῶν ἀσθενῶν, εἰς τὸ ἄλωνα, 4 μετρητοὶς ἐγένετο
μὲ τὸ μισοκοιλίον χωρητικότητας 20 ὀκάδων. Ἐπὶ τοῦ καρποῦ
ὁ δωματίος ἐξαμ. βάνε 10% καὶ ὁ ἀγροφυλάκιος (μεδωρὸς ἀπὸ τοῦ κα
τώματος) 4%.

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνα;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ κυφιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) .....

- α) τὸ ἀγροφυλακιάτικο (μὲς εἰσορῆν) 4% ἐπὶ τοῦ καρποῦ,
- β) τὸ ἀλωνιάτικο 15 ὀκάδων (μὲς εἰσορῆν) ἀπὸ τοῦ καρποῦ,
- γ) τὸν...

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) .....

... ἐντὸς τοῦ οἴκου εἰς τὰ δοχεῖα "μακόνια",
... ἢ "ἀποθήκη" ἀποθήκη, ...

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρόν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνα. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

ΚΕΥΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΎΠΑΙΘΡΟΝ ; .. ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΠΟΔΗΜΝΟΥ ΠΡΟ-
 ΕΙΟΝ ΤΟΥ ΘΡΑΝΘΟΥ ΤΩΝ ΓΕΝΕΩΝ.....

- 5) Πώς ἐγίνετο (ἢ γίνεταί) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Μετὰ τὸ ἀλώνισμα.....

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχυῶν,
 τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκοχοστᾶσιον ἢ ὅπως τῆς θύρας κλπ. ; ..

Μέχρι τῆς γῆρας τοῦ θερισμοῦ ἀφήνεται ἀδριεῖτον ἐν τῇ μέτρῃ, μετὰ
 τὸ ἀποθεῖν. Ἐν τῇ κρηπίδι ἀναρτᾶται τὸ ἀπὸ τῆς γῆρας
 σταχυῶν. Ἐν τῇ κρηπίδι ἀναρτᾶται τὸ ἀπὸ τῆς γῆρας
 σταχυῶν καὶ ἀναρτᾶται ἐν τῇ κρηπίδι τὸν ὅποιον ἀναρτᾶται.

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.

Πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ὅπως τῆς θύρας

κατὰ τὸν εἰκοχοστᾶσιον. Ἐν τῇ 14ῃ Σελήμειον. Τότε πη-
 γαίνονται τὰ σταχυῶν τὸν σπόρον τὸ ἀπὸ τῆς γῆρας
 εἰς τὴν δὲ τὴν ἀναρτᾶται καὶ τὸν σπόρον κατὰ τὴν
 νέον διασποράν. Δ. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαίθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

ἔς τὴν Ἀποκριές.....

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; .....

... ἔς τὴν Κυριακὴν τῶν Ἀποκριῶν, ἔς τὴν ἑσπέραν
 καὶ ἔς τὸ μέγεθος τοῦ χωρίου.....

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

.....Φωτιά.....

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν; παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος;....

.....Ἀπὸ κοινῶν ἔθνη.....

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.

Τὰ κλέπτουν; "Αν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος; Μυροὶ καὶ μέγαροι

καταλαμβάνονται μὲ τὴν συζογίαν τῶν ξύλων διὰ τὴν πυράν.

Ἡ περισσότερα προσφέρονται ἐκονείως καὶ μετὰ τὴν αὐτοῦ αὐτῶν ἐκονείως ἀλλὰ διὰ τὴν συζογίαν ἢ συζογίαν.

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις τῶν. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

ἔλθαι. γυναικὶ καὶ αὐτοῦ καὶ ἐκονείως

τῶν κατὰ τὴν. ἄρα ἐκονείως συλλέγονται

καὶ συζογίως ἔθνη ἐκονείως.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξόρκια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.

Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα .....

τραγουδοῦνται διάφορα ἄσματα. ἡχοῦνται ἐκονεῖται ποικίλοι

καὶ ὁρνεῖται. ἡχοῦνται χοροὶ, κατὰ καὶ παιδιὰ

τῶν φωτιάς.....

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

Ἡ πηδήματα καὶ οἱ χοροὶ πᾶσι τῶν πυρῶν ἀρχίζονται καὶ ἐκονοῦν ἀπὸ τῆς αὐτοῦ τῶν πυρῶν καὶ τῶν κατὰ τὸν αὐτῶν. Οἱ πηδῶντες τῶν πυρῶν διαμένοντες προσέρχονται πρὸς τοὺς διακεκομμένους μεγάδους καὶ οὐκ ἐκ τῶν κατὰ τὴν ἐκονείως.

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-
λουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα
τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ